

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Lisaks menetlustähtaegadele selle sõna kitsas tähenduses (*délais de procédure*) on Prantsuse õiguses kasutusel mõiste (*délais de prescription*), mida võib nimetada aegumistähtajaks, ja (*délais de forclusion*), mis tähendab, et seoses aegumistähtajaga on kaotatud võimalus pöörduda kohtusse nt hagi või vaide esitamiseks (õigust lõpetav tähtaeg).

Aegumistähtajad (*délais de prescription*) on tähtajad, mille lõpus omandab isik õiguse vara suhtes (*délai de prescription acquisitive*) (igamine) või teatava õiguse omaja kaotab nõudeõiguse teise isiku suhtes (*délai de prescription extinctive*) (nõudeõiguse aegumine). Aegumistähtaegu on võimalik peatada (*suspendu*) või katkestada (*interrompu*): kui ajavahemik peatatakse ja peatamise põhjus seejärel kõrvaldatakse, jätkub ajavahemik ülejäänud aja kestel; kui ajavahemik katkestatakse ja katkestamise põhjus seejärel kõrvaldatakse, algab ajavahemik uuesti.

Õigust lõpetavad tähtajad (*délais de forclusion*) piiravad hagi esitamise õiguse kestust. Need vastavad Inglise tavaõiguses hagi aegumise mõistele. Õigust lõpetavaid tähtaegu ei ole võimalik peatada. Üldjuhul ei saa neid ka katkestada: tsiviilseadustiku artiklite 2241 ja 2244 kohaselt katkestavad neid tähtaegu siiski teatud sammud, näiteks kohtukutse või arest või muu täitemeede.

Menetlustähtaegu (*délais de procédure*) kohaldatakse kohtumenetlusele pärast selle algatamist. Need on sätestatud seaduses või kehtestab need kohus. Erinevalt õigust lõpetavatest tähtaegadest need toimingut ei takista. Neid tähtaegu ei ole võimalik peatada ega katkestada.

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Praeguste õigusaktide kohaselt on riigipühad ja puhkepäevad järgmised päevad:

pühapäevad;

1. jaanuar;

ülestõusmispühade teine püha;

1. mai;

8. mai;

taevaminemispüha;

teine nelipüha;

14. juuli;

15. august – Maarja taevaminemispüha;

1. november – hingedepäev,

11. november;

25. detsember – esimene jõulupüha

Mõnedes kohtades (teatud departemangud (*départements*) ja piirkondlikes omavalitsustes (*communes territoriales*) on kehtestatud riigipühad orjuse kaotamise mälestuseks: 27. mai Guadeloupe, 10. juuni Prantsuse Guajaana, 22. mai Martinique, 20. detsember La Réunion ja 27. aprill Mayotte.

Alsace-Moselle'i departemangus on 26. detsember ja suur reede riigipühad.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetluse tähtaegade suhtes?

Alates 17. juuni 2008. aasta seaduse nr 2008-561 jõustumisest (mis sisaldab üleminekusätteid) on aegumistähtaeg, mille järel õigus tavaõiguse kohaselt kaob, viis aastat (varem oli see 30 aastat).

Sellest põhimõttest on siiski rida erandeid, eelkõige seoses tsiviilvastutusnõuetega, mis tulenevad kehavigastuse kaasa toonud sündmusest, mille korral on kindlaksmääratud aegumistähtaeg 10 aastat alates kuupäevast, kui esialgne või raske vigastus loetakse tekkinuks, või seoses kinnisvaraõigusi sisaldavate nõuetega, mis aeguvad pärast 30 aastat.

Õigust lõpetavate ja menetluslike tähtaegade kestus erineb olenevalt asjaomasest sisust ja menetlusest.

4 Kui toingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Menetlustähtaegade kohta on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 640 sätestatud, et kui toiming tuleb teostada või vastavus vorminõudele saavutada ettenähtud ajavahemiku jooksul, arvestatakse ajavahemikku alates seda käivitava toingu, sündmuse, otsuse tegemise või selle kättetoimetamise kuupäevast.

Aegumis- ja õigust lõpetavate tähtaegade kohta kehtib sama eeskiri, arvestades võimalikke erisätteid. Näiteks tsiviilkoodeksi artikli 2226 kohaselt aeguvad kehavigastusega seotud tsiviilhagid 10 aasta möödumisel alates kuupäevast, millal esialgne või raske vigastus ilmneb.

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 664-1 kohaselt, kui dokumendi toimetab kätte kohtutäitur (*huissier*), on kättetoimetamise kuupäev isikliku kättetoimetamise kuupäev aadressaadi kodus või elukohas või kuupäev, millal kohtutäitur koostab ametliku aruande, milles on loetletud aadressaadi leidmiseks tehtud sammud. Kui dokument toimetatakse kätte elektrooniliselt, on kättetoimetamise kuupäev ja kellaeg dokumendi aadressaadile edastamise kuupäev ja kellaeg.

Kui dokument toimetatakse kätte posti teel, siis on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklite 668 ja 669 kohaselt kättetoimetamise kuupäev saatja puhul saatmise kuupäev ja aadressaadi puhul kirja kättesaamise kuupäev. Saatmise kuupäev on kuupäev, mis on näha lähetuskoha postmargil. Kättesaamise kuupäev on allkirja vastu üleandmise (*récipissé*) kuupäev või kuupäev, millal aadressaat kinnitab oma allkirjaga, et on tutvunud dokumendiga (*émargement*). Kui dokument toimetatakse kätte vastuvõtuteatisega (*avis de réception*) tähtkirjaga, on kättesaamise kuupäev see, mille postiteenistus lisab kirja aadressaadile üleandmisel.

Erandkorras on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 647-1 ette nähtud, et dokumendi kättetoimetamise kuupäev ülemeremaade ja -territooriumide omavalitsuses, Uus-Kaledoonias või välisriigis on saatja puhul dokumendi kohtutäituri või kohtukantselei (*greffe*) poolse saatmise kuupäev või selle puudumisel vastutava prokuratuuri (*parquet*) kättesaamise kuupäev.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 641 kohaselt, kui tähtaeg on väljendatud päevades, ei arvestata seda käivitava toimingu, sündmuse, otsuse või kättetoimetamise kuupäeva.

Tähtaja alguspunkti ei mõjuta kättetoimetamise viis. Kui dokumenti ei toimetata isiklikult kätte, lubavad teatud sätted lükata tähtaja algusaega edasi kuupäevani, kui dokumendist isikule tegelikult teatatakse, või kuupäevani, kui dokumendi alusel võetakse täitemeetmed.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 642 kohaselt pikendatakse tähtaega, mis lõppeks muidu laupäeval, pühapäeval, riigipühäl või muul puhkepäeval, esimese järgmise tööpäevani.

Seega jätkub tähtaegade kulgemine pühapäevadel ja riigipühadel, kuid tähtaegu pikendatakse, kui nad vastasel juhul lõppeksid pühapäeval, laupäeval, riigipühäl või muul puhkepäeval.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 641 kohaselt, kui tähtaeg on väljendatud kuudes või aastates, lõpeb see viimase kuu sellel kuupäeval või viimase aasta kuu sellel kuupäeval, mis kannab sama numbrit kui toimingu, sündmuse, otsuse või kättetoimetamise kuupäev, millest tähtaega arvestatakse. Kui asjaomases järgmises kuus ei ole sama numbriga kuupäeva, lõpeb tähtaeg selle kuu viimasel päeval.

Kui tähtaeg on väljendatud kuudes ja päevades, arvestatakse esmalt kuud, siis päevad.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 642 sätestatud eeskirja (vt eelmine küsimus) kohaldatakse kõikidele tähtaegadele, olgu need väljendatud päevades, kuudes või aastates.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Nagu eespool selgitatud, lõpevad tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 642 kohaselt kõik tähtajad viimasel päeval kl 24.00, välja arvatud juhul, kui tähtaega pikendatakse põhjusel, et vastasel juhul langeks see laupäevale, pühapäevale, riigipühale või muule puhkepäevale.

Nagu eespool selgitatud, on kõikide tähtaegade alguspunkt tähtaega käivitava toimingu, sündmuse, otsuse vastuvõtmise või selle kättetoimetamise kuupäev.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühäl, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Nagu eespool selgitatud, pikendatakse tähtaega, mis lõppeks muidu laupäeval, pühapäeval, riigipühäl või muul puhkepäeval, esimese järgmise tööpäevani.

Tähtaja algusaeg määratakse tingimata kindlaks või on selle kindlaksmääramine võimalik. Kahtluse korral võib selle kindlaks määrata kohus. Tähtaja pikendamist esimese järgmise tööpäevani kohaldatakse kõikide reguleerimisalade suhtes ja kõikides menetlustes.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 643 kohaselt, kui hagi esitatakse Prantsusmaa emamaal asuvale kohtule, pikendatakse kohaleilmumise (*comparution*), tavalises korras edasi kaebamise (*appel*), vastuväite esitamise (*opposition*), kohtuotsuse läbivaatamise taotluse (*révision*) ja kassatsioonikohtule õigusküsimustes edasikaebamise (*recours en cassation*) tähtaegu

ühe kuu võrra isikute jaoks, kes elavad ülemeredepartemangus või ülemereterritooriumil või selle omavalitsuses;

kahe kuu võrra välisriigis elavate isikute jaoks.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 644 kohaselt, kui hagi esitatakse kohtule, mis asub ülemereterritooriumi omavalitsuses, pikendatakse kohaleilmumise, tavalise kaebuse esitamise, vastuväite esitamise ja kohtuotsuse läbivaatamise taotluse esitamise tähtaegu

ühe kuu võrra isikute jaoks, kes ei ela territoriaalses omavalitsuses, mille suhtes on asja arutav kohus pädev;

kahe kuu võrra välisriigis elavate isikute jaoks.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 644 kohaselt, kui hagi esitatakse kohtule, mis asub ülemereterritooriumi omavalitsuses, pikendatakse kohaleilmumise, tavalise kaebuse esitamise, vastuväite esitamise ja kohtuotsuse läbivaatamise taotluse esitamise tähtaegu

ühe kuu võrra välisriigis elavate isikute jaoks.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Põhimõtteliselt on vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 538 tähtaeg tavalise kaebuse esitamiseks üks kuu vaidlusalasjades või viisteist päeva vaidlusega mitteseotud küsimustes. Mitme muu sättega kehtestatakse sellest põhimõttest siiski erandeid. Näiteks on sellise edasikaebuse tähtaeg viisteist päeva, kui on tegemist ajutiste meetmete kohaldamise menetluses tehtud otsuste, täitevkohtu otsuste, perekonnakohtu otsuste, alaealistega tegeleva kohtu otsustega haridustoetuse küsimustes jne.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Kiireloomulistel juhtudel võivad kohtud lühendada kohaleilmumise tähtaegu ja lubada esimese kohtukutses kindla päeva märkimist asja sisuliseks läbivaatamiseks. Teisalt võivad kohtud lükata asja arutamise edasi hilisemale kuupäevale, et võimaldada pooltel kohale ilmuda.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 647, kui dokument, mis on adresseeritud poolele, kes elab kohas, kus ta saaks tähtaja pikendamisest kasu, toimetatakse talle isiklikult kätte kohas, kus kohalikud elanikud ei saaks sellisest pikendamisest kasu, kohaldatakse ainult kohalikele elanikele lubatud tähtaegu.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Aegumis- või õigust lõpetava tähtaja lõppemine lõpetab hagi esitamise õiguse ja menetlus raugneb; avaldus tunnistatakse selle sisu arutamata vastuvõetamatuks.

Seadusega sätestatud või kohtu kehtestatud menetlustähtaja puhul erinevad karistused täitmatajätmise eest vastavalt tähtaja rollile ja astutava sammu olemusele. Kohaleilmumise tähtaja eiramine tühistab enne tähtaja lõppu tehtud kohtuotsuse, kui kostja ei ole kohale ilmunud. Kui pool jätab hoolsuskohustuse täitmata, karistatakse seda üldjuhul juhtumite nimekirjast eemaldamisega. Menetlusliku sammu õigeaegne teostamata jätmine tühistab selle sammu.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Hagi esitamise õiguse aegumise ennistamiseks ei ole õiguskaitsevahendeid, mis on aegumis- või õigust lõpetava tähtaja lõppemise õiguslik tagajärg.

Kui seaduses on nii ette nähtud, on kohtul võimalik vabastada pool osaliselt õiguse lõppemisest, mis järgneb tähtaja eiramisele. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 540 võimaldab tähtaja mittejärgimise tagajärjel kehtestatud keelu osalist tühistamist, et vaidlustada otsus, mis tehti tagaselja või mis tuli teha seoses vastuväitega, kui pool ei saanud temast olenemata põhjustel kohtuotsusest õigeaegselt teada, et seda vaidlustada, või ei olnud ta suuteline tegutsema.

Kohtu otsuse suhtes, millega tunnistatakse menetlussamm tühiseks, võib esitada edasikaebuse või tagasitõstmise avalduse (*rétractation*). Lisaks lõpetab seda laadi tühisus käimasoleva menetluse, kuid jätab õiguse hagi uuesti esitada. Uue avalduse võib seetõttu esitada seni, kuni ei kohaldata menetluse raugemise põhjust, eelkõige õigust lõpetava tähtaja lõppemist.

Edasikaebust ei ole võimalik esitada otsuse suhtes, millega juhtum eemaldatakse läbivaatamisele tulevate kohtuasjade nimekirjast. Eemaldamine jätab hagi iseenesest puutumata. Aegumis- või õigust lõpetava tähtaja katkestab kohtukutse kättetoimetamine ja see toime jääb alles. Juhtumi eemaldamine läbivaatamisele tulevate kohtuasjade nimekirjast peatab hagi, kuid peatamise saab lõpetada, täites vorminõude, milleks on avaldus juhtumi uuesti nimekirja kandmiseks.

Seotud lingid

[Site Legifrance – Tsiviilkohtumenetluse seadustik \(prantsuse keeles\)](#)

[Site Legifrance – Tsiviilkohtumenetluse seadustik inglise ja hispaania keeles](#)

[Site Legifrance – Riigipühad](#)

Viimati uuendatud: 23/07/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.